

REZOLUCIJA 52/22

o narušavanju akademskih sloboda na hrvatskim sveučilištima i zloupotrebi autonomije

SABOR

NEZAVISNOG SINDIKATA ZNANOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA

na zasjedanju 2. srpnja 2022. godine

IZRAŽAVA duboku zabrinutost zbog uznepredovale zloupotrebe autonomije sveučilišta od strane uprava nekih hrvatskih sveučilišta, a posebno onog najvećeg, Sveučilišta u Zagrebu, a na štetu individualnih akademskih prava i sloboda zaposlenika sveučilišta. Autonomija bilo kojeg sveučilišta prije svega podrazumijeva postojanje akademske samouprave i akademsko vodstvo, koje je duboko svjesno kako svojih odgovornosti tako i granica svojih prava u odnosu ne samo na društvo, već i na članove akademske zajednice. Nažalost, u praksi se upravljanje sveučilištem pretvorilo u autokratsko vladanje, koje sveučilišna tijela i senat koristi samo kao mašineriju za potvrdu interesnih odluka donesenih u vrlo malom krugu najviše pozicioniranih osoba na sveučilištu.

OSUĐUJE upravljanje sveučilištem koje se manifestira nepostojanjem odgovornosti za nezakonite, neakademske i nedemokratske odluke, a istovremeno uključuje dokidanje akademske rasprave i njezino svođenje na puku formu, sankcioniranje nepoželjnog mišljenja ili glasovanja, i to čak do ukidanja mogućnosti profesionalnog napredovanja za neistomišljenike, revanšizam s pozicija moći kako prema ustanovama tako i prema pojedincima, manipulacije procedurama i onemogućavanje neovisnog rada sveučilišnih tijela (poput Etičkog savjeta, sveučilišnog Odbora za proračun, Povjerenstva za utvrđivanje kriterija i potvrdu izbora u zvanja), zatim kršenje autonomnih prava sastavnica, kao što je pravo na izbor dekana i prodekana, kupovanje lojalnosti dekana dodjelom koeficijenata za zapošljavanje, nezakonito i netransparentno zapošljavanje i tome slično.

NAGLAŠAVA kako je autonomija sveučilišta okvir zaštite pojedinačnih akademskih prava i sloboda članova akademske zajednice, a ne zaštita samovolje čelnika da sveučilištem upravlja bez ikakvog utjecaja i mogućnosti kontrole i korekcije od strane države i građana.

UPOZORAVA na neodgovarajuće ponašanje senata, koji ne ispunjavaju jednu od svojih najvažnijih uloga, a to je da budu korektiv rada sveučilišnih uprava. Na žalost, politika nezamjeranja postala je dominantni modus djelovanja članova Senata u Zagrebu. Premda dekani i njihove sastavnice ovise o financijama i koeficijentima za radna mjesta koja odobrava rektor, u osnovi za to nema opravdanja, jer na taj način omogućuju akademsku korupciju na najvišem nivou, izdajući poziv sveučilišnog profesora u punom značaju te riječi, prestajući biti uzor intelektualca koji se, osim za vlastitu struku i fakultet, brine i za širenje akademskih i općih društvenih vrijednosti.

OCJENJUJE da veliku odgovornost za nastalo stanje u akademskoj zajednici snose i političke garniture, budući da zakonska regulativa nije na odgovarajući način odgovorila na postojeće stanje. Nije zaštitila ni akademske slobode nastavnika i znanstvenika niti legitimni interes građana za odgovorno i zakonito ponašanje uprava sveučilišta. Loše stanje u akademskoj zajednici povezano je, među ostalim, i s neformalnom i interesnom povezanošću dijela političke i sudbene vlasti s upravljačkim krugovima akademske zajednice. Stoga pokušaj osuđivanja i sankcioniranja neodgovarajućeg ponašanja visoko pozicioniranih osoba u akademskoj zajednici nailazi na prepreke i u visokoj politici i u pravosuđu.

KONSTATIRA da je trenutno stanje, u kojem se odluke donose na temelju uskih, kratkoročnih, partikularnih interesa klanova pozicioniranih oko čelništva nekih sveučilišta, moguće prevladati kako jačanjem nadzorne uloge države tako i drugačijim izborom rektora i članova senata, a koji bi se trebali birati iz redova cijele akademske zajednice, i to na temelju nastavne, znanstvene i etičke izvrsnosti pojedinaca, kako okosnicu senata ne bi činile osobe koje su po naravi stvari na više načina ovisne o sveučilišnoj upravi.

ISTIČE sa žaljenjem da je nedozvoljena trgovina utjecajem i moći duboko prodrla u upravljačke krugove nekih akademskih sredina i da se trenutno stanje akademskog života na Sveučilištu u Zagrebu duboko srozalo ispod razine primjerene tradiciji uglednog srednjeeuropskog sveučilišta.

UPOZORAVA da način upravljanja na Sveučilištu u Zagrebu djeluje kao negativni uzor akademskim i znanstvenim institucijama, potiče zloupotrebu akademske samouprave kao plašta za zloupotrebu položaja i ovlasti i drugdje, a ne samo na sveučilištima, jer što je državna vlast, kao osnivač, dopustila Sveučilištu u Zagrebu, neće sankcionirati drugima. Time hrvatsko društvo svoju entropiju samo povećava.

U Zagrebu 2. srpnja 2022.

prof. dr. sc. Petar **Pervan**, predsjednik Sindikata

